

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

ANNO 1919

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Java programmēšanas pamati

VADĪBAS UN
UZŅĒMĒJDARBĪBAS
MĀCĪBU CENTRS

10. NODARBĪBA

IZŅĒMUMI

KAS IR IZŅĒMUMS (EXCEPTION)?

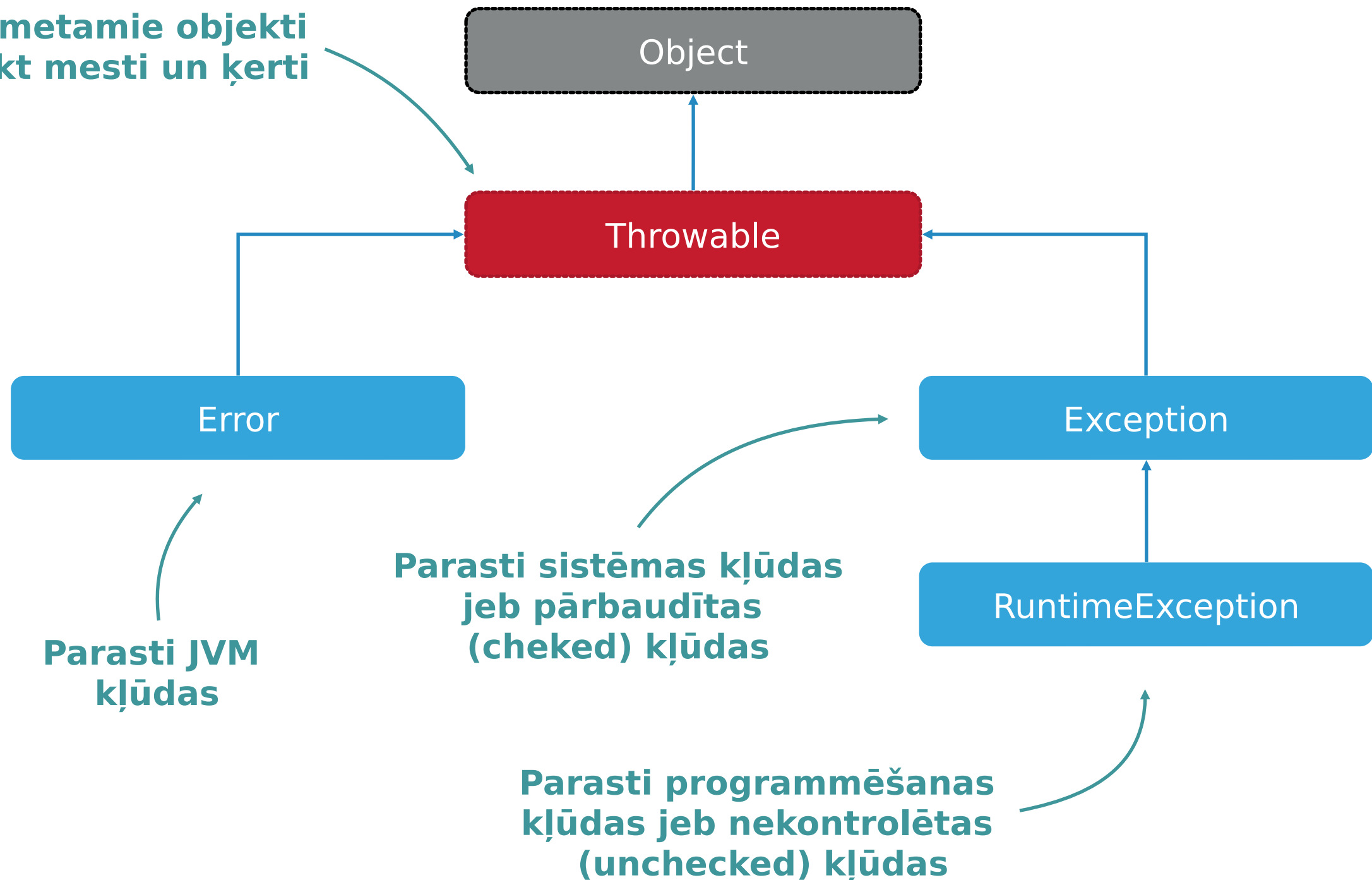
- ▶ Izņēmums ir **notikums**, kas notiek, ja programmas normālo instrukciju izpildi **negaidīti pārtrauc** (piem. piekļuve null norādei, ārpus masīva robežām, u.c.)
- ▶ Izņēmums ir **objekts**, kas apzīmē **kļūdu**, kas radusies metodē, un satur:
  - ▶ Informāciju par kļūdu, tai skaitā **tipu**
  - ▶ Programmas **stāvokli**, kad kļūda notika
- ▶ Izņēmuma objektu var **mest** (throw) un **ķert** (catch)

KĻŪDU KLASIFIKĀCIJA UN IZŅĒMUMI

- ▶ JVM kļūdas
  - ▶ OutOfMemoryError, StackOverflowError, u.c.
- ▶ Sistēmas kļūdas
  - ▶ FileNotFoundException, IOException, u.c.
- ▶ Programmēšanas kļūdas
  - ▶ NullPointerException, ArrayIndexOutOfBoundsException, ArithmeticException, u.c.

IZŅĒMUMU HIERARHIJA

Tikai metamie objekti
var tikt mesti un ķerti

KĀPĒC LIETOT IZŅĒMUMUS?

- ▶ Izņēmumi **atdala** kļūdu apstrādes **loģiku** no **biznesa** loģikas
  - ▶ Algoritms kļūst **tīrāks** un **vienkāršāks**
- ▶ Izņēmumi **izplata** kļūdu uz augšu pa **izsauktajām** metodēm
  - ▶ Izsauktajām metodēm nav **atsevišķi** jāapstrādā kļūdas, tās tiek nodotas uz augšu automātiski
- ▶ Izņēmumu klases **grupē** un **izšķir** kļūdu tipus
  - ▶ Kļūdas var grupēt pēc to **vecāka** klases (polimorfisms)
  - ▶ Kļūdas var šķirot pēc to **faktiskās** klases
- ▶ Izņēmumi **standartizē** kļūdu apstrādi

PĀRBAUDĪTI (CHECKED) IZŅĒMUMI

- ▶ Parasti lieto, lai apzīmētu paredzamās sistēmas kļūmes ar saprātīgu atkopšanu (piemēram, failu sistēmā trūkstoša faila vai savienojuma izveides kļūme)
- ▶ Kompilators liek tās atsevišķi apstrādāt
- ▶ Metodēm, kuras var mest pārbaudītu kļūdu, ir tas ir jādefinē metodes parakstā
- ▶ Metodēm, kuras izsauc metodes, kas met pārbaudītus izņēmumus, ir divas iespējas:
  - ▶ Apstrādāt tos (no tiem ir iespējams atkopties)
  - ▶ Deklarēt metodes parakstā, ka tā met pārbaudītu izņēmumu. Tādejādi nodot to uz augšu izsaucošajai metodei
- ▶ Klase Exception objekti un tās atvasinājumi ir pārbaudīti (izņemot RuntimeException)

NEKONTROLĒTI (UNCHECKED) IZŅĒMUMI

- ▶ Parasti lieto, lai apzīmētu **negaidītas programmēšanas** vai **loģiskas** kļūdas
- ▶ Kompilators **neliek** tās atsevišķi **apstrādāt**
- ▶ Tiek pieņemts, ka programma **nespēj atgūties** no šiem izņēmumiem
- ▶ Error un RuntimeException un to atvasinājumi ir **nekontrolēti** izņēmumi

NEKONTROLĒTS IZŅĒMUMS: PIEMĒRS

Simbolu virknei
nav norādes

```
String emptyString = null;  
emptyString.isEmpty();
```

Izsaucot metodi kaut kam, kas
neeksistē saņems klūdas
objektu **NullPointerException**

PĀRBAUDĪTS IZŅĒMUMS: PIEMĒRS

Definē, ka metode
var mest izņēmumu


```
public String readFile(String path) throws IOException {  
    byte[] bytes = Files.readAllBytes(Paths.get(path));  
    return new String(bytes);  
}
```

Nedroša operācija, jo
datne var būt salauzta vai
to nav iespējams nolasīt

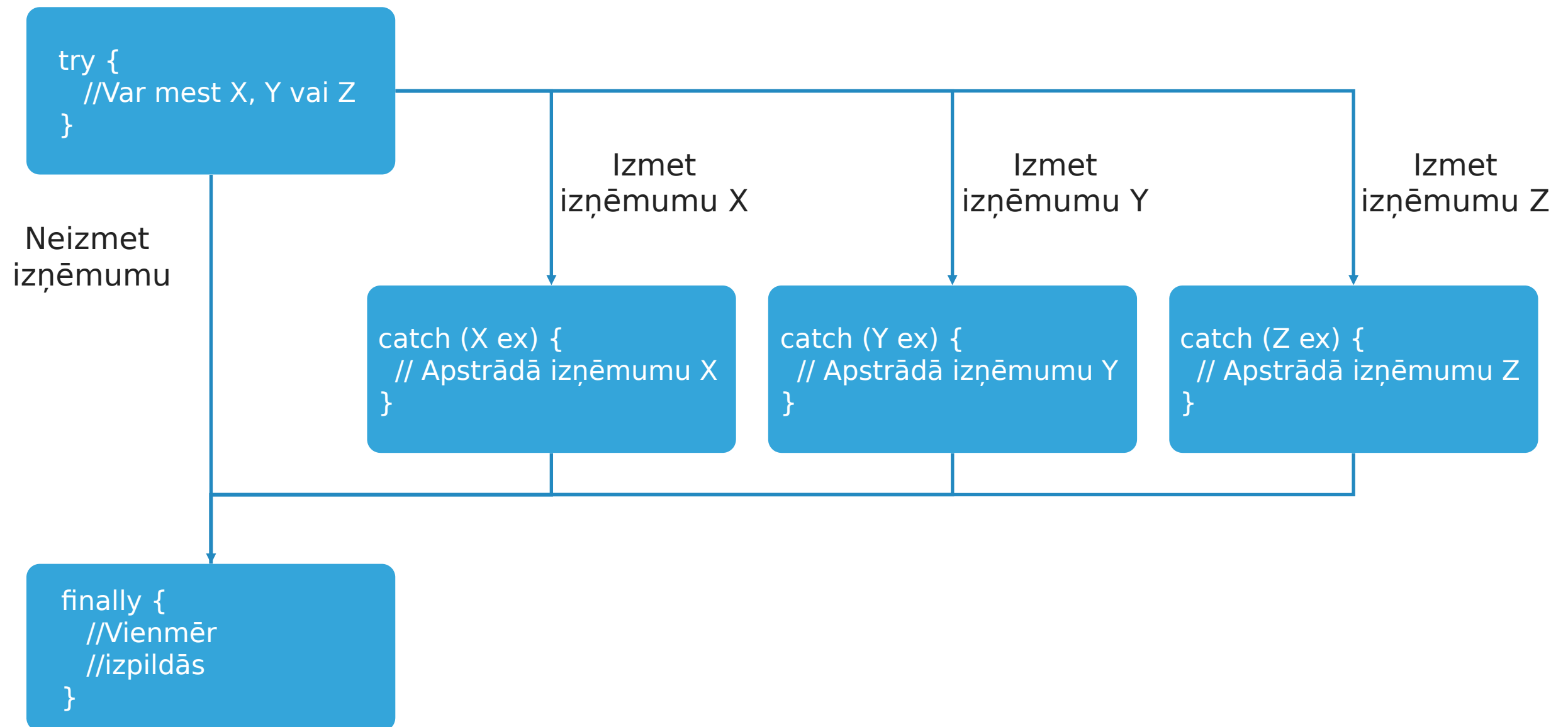
IZŅĒMUMA DZĪVES CIKLS

1. Pēc izņēmuma objekta izveides tas **tiek nodots** izpildlaika sistēmai (runtime system) jeb izmests
2. Izpildlaika sistēma mēģina **atrast** izņēmuma apstrādātāju, izsekojot **izsaukto** metožu sakārtotajam sarakstam jeb izsaukumu kaudze (call stack)
3. Ja apstrādātājs tiek **atrasts**, tad izņēmums ir *noķerts*:
  - I. Izņēmums tiek **apstrādāts** vai **izmests** (re-thrown) tālāk iepriekšējai izsaucošajai metodei
4. Ja apstrādātājs **nav atrasts** (izpildlaiks atgriežas līdz pat main() metodei) :
  - I. Izņēmuma “metožu izsaukumu pēdas” (stack trace) tiek izdrukāts **kļūdu** kanālā
  - II. Programma pārtrauc tās izpildi

IZŅĒMUMU APSTRĀDE

- ▶ Java darbam ar izmestu izņēmumu, izmanto **try-catch-finally** struktūru
- ▶ Sastāv no **trīs blokiem**:
  - ▶ **try** bloks
    - ▶ Obligāts, ja tiek izsaukta metode, kas var izmest nekontrolētu izņēmumu
    - ▶ Nosaka, kā izņēmums tiks apstrādāts, ja tāds tiks izmests
  - ▶ **catch** bloks
    - ▶ Obligāts un var tikt deklarēts tik reizes, cik tas ir nepieciešams
    - ▶ Nosaka, kā tiks apstrādāts noteiktais izņēmums vai to grupa
  - ▶ **finally** bloks
    - ▶ Nav obligāts un tiek deklarēts tikai vienu reizi (obligāts, ja nav catch bloka)
    - ▶ Vienmēr tiks izpildīts pēc try un visiem catch blokiem

TRY-CATCH-FINALLY: PLŪSMAS DIAGRAMMA

TRY-CATCH-FINALLY: PIEMĒRS

Nedroša metode ir tā,
kuras parakstā ir
atslēgvārds “throws”

```
try {  
    //Izsauc nedrošu metodi  
} catch (Exception1 ex) {  
    //apstrādā Exception1 tipa izņēmumu  
} catch (Exception2 ex) {  
    //apstrādā Exception2 tipa izņēmumu  
} finally {  
    //Šis bloks tiek vienmēr izpildīts  
    //pēc try un catch blokiem  
}
```

Visu parakstā deklarēto
izņēmumu apstrāde

ATSAUCES

- ▶ <https://docs.oracle.com/javase/tutorial/essential/exceptions/>
- ▶ <https://beginnersbook.com/2013/04/try-catch-in-java/>
- ▶ https://www.tutorialspoint.com/java/java_exceptions.htm
- ▶ <https://stackify.com/best-practices-exceptions-java/>

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE
ANNO 1919